

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 4. března 2021, na čtvrtek po 2. neděli postní
Biblická čtení: Jer 17,5-10; Ž 1; Lk 16,19-31

Milé sestry, milí bratří,

dovoďte dnes opět dvě poznámky k oběma dnešním biblickým čtením, dnes tak výrazným...

V prvním z nich slyšíme známý úryvek ze sedmnácté kapitoly knihy proroka Jeremiáše. Z této prorocké knihy jsme četli i včera, a tak jsme si již připomněli, že Jeremiáš, jeden z čtyř takzvaných velkých proroků, vystupuje v Jeruzalémě na začátku šestého století před Kristem, v kritické době, kdy hrozba babylónského vojenského vpádu byla stále větší a bezprostřednější. Izrael přesto stále spoléhá na své vlastní síly a síly svých (spíše domnělých) vojenských spojenců, zejména Egypta, nechce se ze svého sebejistého poklidu nechat vyrušit Jeremiášovým burcujícím proroctvím. Proto je prorok nepřijímán, umlčován a pronásledován, musí se utéci jedině k Hospodinu a před ním vylít své srdce.

V dnešním úryvku máme před sebou překrásný obraz, následně vyzpíváný ještě v prvním žalmu, obraz dvou stromů: Jalovce na pustině, který nevidí, že přišel déšť, neboť svůj domov si našel v suchopárné poušti a v solném kraji, kde nelze bydlet. V protikladu mu stojí obraz pevného stromu zasazeného u vod, s kořeny u potoka, jehož listí je stále zelené a který nepřestává nést ovoce, strom, který odolá všem možným bouřím a nepřízním.

Prvnímu stromu je podobný člověk, který svou naději vkládá jen v sebe a v druhé smrtelníky; takový nakonec neobstojí, zvláště když přijde tíseň, nebezpečí či protivenství. Druhému stromu je naopak podobný takový člověk, který svou naději vložil předně v Hospodina, který u něj čerpá svou sílu, pomoc a světlo, který se od něj nenechá ničím a nikým nikam přesadit; takový obstojí i v nejtěžších chvílích, v různých životních bouřích, nepřízních osudu, protože jeho silou a radostí je sám Bůh.

Obraz těchto dvou stromů jistě nechce říci, že bychom vůbec nesměli nějak spoléhat na druhé lidi; bez toho, bez vzájemné důvěry a spolehnutí se také jeden na druhého by nešlo vůbec na zemi žít. Ale chce zdůraznit základní pravdu žité víry, že naši první a největší nadějí a zdrojem nadpřirozené síly má být prostě Bůh; první důvěra v Boha, je-li opravdová a pevná, nevylučuje tu druhou, v lidi. A ani nechce říci, že by samo spolehnutí se na Hospodina automaticky znamenalo, že vše dopadne dobře, že žádná katastrofa nepřijde, že nebudou bouře; obraz dvou stromů chce říci, že budeme-li podobni tomu pevnému, máme díky Boží síle, díky své zakořeněnosti v Bohu a čerpání jeho síly nadějí ve všech nepřízních obstat, nadějí zůstat pevnými, nadějí zůstat (anebo stát se) dobrými.

A to je nesmírně důležité připomenutí, zvláště v dobách různých nebezpečí, nejistot a ohrožení. I v době nynější pandemie bychom se tak Jeremiášovým obrazem měli nechat oslovit, vyburcovat: Abychom svou nadějí opravdu nejprve vložili v Hospodina, v Pána Ježíše. Ne proto, že bychom si mohli myslet, že on s jistotou zázrakem zastaví pandemii koronaviru (to sice ve své všemohoucnosti může učinit, ale rozhodně nemusí), ale proto, že nám určitě chce dát sílu v ní obstát, stát se oněmi pevnými stromy, jejichž listí víry nevadne a je stále živé, stromy, které přináší ovoce dobrých skutků celému svému okolí. Kterým se – ve smyslu vykonání náležitého dobra – bude dařit vše, co budou s Boží pomocí činit.

O to být takovýmto stromem jde nyní skutečně nejvíc, pevných stromů v bouři a nepřízni je vždy potřeba. Nehledě na to, že je také věčnost, o kterou jde ze všeho úplně nejvíc, o věčnost, do které jsou tyto stromy pak přesazeny. Utíkejme se proto k Hospodinu, k Pánu Ježíšovi více než kdy jindy...

V evangeliu dnes slyšíme známé podobenství O boháčovi a Lazarovi. Jeho poselství je natolik zřejmé, že snad ani nepotřebuje přílišného výkladu: Tragédie boháče nejspíše nespočívala v tom, že by byl nějak zlý – toho v evangeliu není ani náznak, naopak, po svém vlastním posmrtném vržení do propasti má starost o své bratry – , ale v tom, že neviděl Lazara u svých

vlastních dveří, u dveří svého domu, svého světa. Boháč dokonce mohl pomáhat i jiným, však hostil mnoho svých přátel, ale blízkého Lazara neviděl, anebo možná ani nechtěl vidět.

A to je velmi výmluvné: I my totiž často nevidíme Lazary u bran svých srdcí, svých domovů, svých mikrosvětů. Pomáháme třeba jiným, hostíme je, ale blízké nevnímáme. A přitom zde jsou, snad každý má ve své blízkosti nějaké své Lazary.

Nejde ale jen o Lazary, kteří čekají na něco hmotného z našich zjevných přebytků, ale i o mnohé jiné typy Lazarů, někdy možná ještě zuboženější a vším možným bolavější. Jde o Lazary čekající na jiná naše bohatství; o takové, kteří dychtivě čekají třeba i jen na trochu naší pozornosti, našeho času, přátelství, soucitu, naší lásky, našeho uznání, přijetí, našeho vzetí vážně, že vůbec existují. Často mohou jimi být právě i naši nejbližší, členové našich rodin, lidé žijící, pracující anebo se nějak pohybující v naší bezprostřední blízkosti, které my ani nevidíme, anebo jim to nedáme najevo, nevnímáme jejich nouzi.

A že Lazarů v době nynější krize přibývá a ještě přibude, že i my jsme možná často v různých ohledech jedněmi z nich, že mnozí bývalí boháči se v tom či onom ohledu stávají žebrajícími a strádajícími Lazary, o tom nemůže být vůbec pochyb...

Ale jak obě dnešní čtení spolu souvisí? Možná tím, že nám dohromady připomínají skutečnost, že čím více bychom byli my sami zakořenění v Pánu Ježíšovi a jeho Boží lásce (to je ostatně obraz svatého Pavla z Listu Efezským), čím více bychom byli oním pevným, košatým, zeleným a plodným stromem (z prvního čtení a žalmu), tím více sil bychom měli vidět Lazary (z evangelia) kolem sebe a pomoci jim; zejména dáním lásky, která by byla našeho zakořenění v Bohu prvním skutečným ovocem...